

Szkoła Podstawowa nr 16
z Oddziałami Integracyjnymi w Przemysłu
PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
PRZYRODA klasa IV

1. Założenia i cele ogólne Przedmiotowego Systemu Oceniania:

Przedmiotowy System Oceniania polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych, które wynikają z programu nauczania oraz formułowania oceny. Dzięki PSO możemy uzyskać informację o poziomie osiągnięć edukacyjnych ucznia i jego postępach w nauce. Motywuje ucznia do pracy, uświadamiając mu braki w zakresie wiedzy oraz wdraża go do samokontroli.

Celem PSO jest więc:

- dostarczenie informacji o stopniu opanowania wiedzy i umiejętności uczniowi, jego rodzicom oraz nauczycielowi, poprzez ocenę wiadomości i umiejętności ucznia
- wykrywanie braków w wiedzy i umiejętnościach oraz pokazywanie sposobów ich likwidacji
- motywowanie ucznia do systematycznej pracy

Do zadań nauczyciela należy bieżące, śródroczne, roczne ocenianie i klasyfikowanie uczniów według skali przyjętej w szkole jak również warunki poprawiania oceny. Dla ucznia ocena powinna pełnić rolę wspierającą i motywującą.

Przedmiotem oceny są: wiadomości i umiejętności przedmiotowe oraz ponadprzedmiotowe, postawy i wartości kształtowane w procesie dydaktycznym.

2. Przedmiotowe cele kształcenia w oparciu o podstawę programową:

I. Wiedza.

1. Opanowanie podstawowego słownictwa przyrodniczego (biologicznego, geograficznego, z elementami słownictwa fizycznego i chemicznego).
2. Poznanie różnych sposobów prowadzenia obserwacji i orientacji w terenie.
3. Poznanie planów i map jako źródeł informacji geograficznych.
4. Poznanie układów budujących organizm człowieka (kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy).
5. Poznanie przyrodniczych i antropogenicznych składników środowiska, rozumienie prostych zależności między tymi składnikami.
6. Poznanie cech i zmian krajobrazu w najbliższej okolicy szkoły.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie w tym korzystanie z różnych pomocy: planu, mapy, lupy, kompasu, taśmy mierniczej, lornetki itp.
2. Wykonywanie obserwacji i doświadczeń zgodnie z instrukcją (słowną, tekstową i graficzną), właściwe ich dokumentowanie i prezentowanie wyników.
3. Analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie, korzystanie z różnych źródeł informacji (np. własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów,

technologii informacyjno-komunikacyjnych).

4. Wykorzystanie zdobytej wiedzy o budowie, higienie własnego organizmu w codziennym życiu.
5. Stosowanie zasad dbałości o własne zdrowie, w tym zapobieganie chorobom.
6. Wskazywanie przystosowań organizmów do środowiska życia i zdobywania pokarmu.
7. Dostrzeganie zależności występujących między poszczególnymi składnikami środowiska przyrodniczego, jak również między składnikami środowiska a działalnością człowieka.

III. Kształtowanie postaw – wychowanie.

1. Uważne obserwowanie zjawisk przyrodniczych, dokładne i skrupulatne przeprowadzenie doświadczeń, posługiwanie się instrukcją przy wykonywaniu pomiarów i doświadczeń sporządzanie notatek i opracowywanie wyników.
2. Dostrzeganie wielostronnej wartości przyrody w integralnym rozwoju człowieka.
3. Właściwe reagowanie na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu.
4. Doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało jak i najbliższe otoczenie.
5. Rozwijanie wrażliwości na wszelkie przejawy życia.
6. Doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole.
7. Przyjmowanie postaw współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego przez:
 - 1) właściwe zachowania w środowisku przyrodniczym,
 - 2) współodpowiedzialność za stan najbliższej okolicy,
 - 3) działania na rzecz środowiska lokalnego,
 - 4) wrażliwość na piękno natury, a także ładu i estetyki zagospodarowania najbliższej okolicy,
 - 5) świadome działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody.

3. Wymagania programowe na poszczególne oceny:

- ▶ Ocenę **dopuszczającą** może otrzymać uczeń, który:
 - rozpoznaje i nazywa podstawowe zjawiska przyrody;
 - posługuje się podstawowymi pojęciami przyrodniczymi
 - posiada przejawiający się w życiu codziennym pozytywny stosunek do środowiska przyrodniczego;
- ▶ Ocenę **dostateczną** może otrzymać uczeń, który:
 - zna podstawowe pojęcia przyrodnicze;
 - rozpoznaje i ocenia postawy wobec środowiska przyrodniczego;
 - posługuje się mapą, jako źródłem wiedzy przyrodniczej;
 - obserwuje pośrednio i bezpośrednio procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym, potrafi je opisać;
- ▶ Ocenę **dobrą** może otrzymać uczeń, który:
 - właściwie wykorzystuje przyrządy do obserwacji i pomiarów elementów przyrody;
 - korzysta z różnych źródeł informacji takich jak: telewizja, Internet, czasopisma przyrodnicze, popularnonaukowe i inne;
 - dostrzega wpływ przyrody na życie i gospodarkę człowieka;
 - proponuje działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego;
 - ocenia relacje między działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym;
 - dokonuje porównań zjawisk i elementów przyrody posługując się terminologią przyrodniczą;
- ▶ Ocenę **bardzo dobrą** może otrzymać uczeń, który:

- projektuje doświadczenia i prezentuje je;
- dostrzega i ocenia związki w przebiegu zjawisk przyrodniczych i działalności człowieka;
- przewiduje następstwa i skutki działalności człowieka oraz przebiegu procesów naturalnych w przyrodzie;
- wyjaśnia je, rozwiązuje problemy;
- ▶ Ocenę **celującą** może otrzymać uczeń, który:
 - selekcjonuje wiedzę, interpretuje zjawiska, tworzy hipotezy;
 - aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych, akcjach obejmujących przyrodę i pokrewne dziedziny;
 - bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych, w konkursach, olimpiadach przedmiotowych

4. Wymaganie programowe dostosowane do potrzeb ucznia ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi:

- W przypadku takiego ucznia kryteria oceniania z wiedzy i umiejętności przedmiotowych oraz stosowane metody i formy pracy będą dostosowane do indywidualnych możliwości i oparte na opiniach i wskazówkach zawartych w orzeczeniach Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.
- Oceniane głównie będzie zaangażowanie w dążeniu do celu i pozytywna motywacja do nauki.
- Oceniana będzie również wytrwałość, systematyczność, przygotowanie do zajęć oraz wywiązywanie się z obowiązków szkolnych (na miarę swoich możliwości).
- Każdy uczeń z powyższymi dysfunkcjami będzie miał opracowany indywidualny plan dydaktyczny dostosowany do jego potrzeb, w którym dokładnie będą określone zarówno wymagania jak i sposób ich osiągnięcia.
- Praca z takim uczniem jest w ścisłej współpracy z nauczycielem wspierającym proces dydaktyczno- wychowawczy.

5. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów:

1) Ocenie w procesie edukacyjnym podlegać będą:

- a) wypowiedzi pisemne ucznia (testy, sprawdziany, wypracowania);
- b) udział w konkursach z zakresu wiadomości i umiejętności przyrodniczych;
- c) udział w innych konkursach związanych z tokiem nauki w szkole, jednak odnoszących się do wiadomości i umiejętności przyrodniczych i pod opieką nauczyciela przyrody;
- d) wypowiedzi ustne ucznia, kartkówki;
- e) zaangażowanie i aktywność na lekcji;
- f) samodzielna i grupowa praca ucznia (w szkole i domu);
- g) zadania wykonywane w domu i szkole;
- h) projektowanie i przeprowadzanie prostych doświadczeń i eksperymentów oraz analizowanie uzyskanych wyników, także prawidłowe posługiwanie się pomocami dydaktycznymi
- i) umiejętność planowania, przeprowadzania obserwacji i wyciąganie z nich wniosków;
- j) wykonywane projekty, prezentacje, referaty czy inne prace mające związek procesem edukacyjnym.

2) Wagi ocen za poszczególne aktywności ucznia:

- Wagi ocen za czynności zawarte w punktach „a – b” – **100%**.
- Wagi ocen za czynności zawarte w punktach „c – g” – **70%**
- Punkty **h – j** w zależności od trudności i zaangażowania uczniów wynoszą **50 – 100%**.

3) Skala stopni w ocenianiu śródrocznym i rocznym:

- Podstawą wystawienia oceny śródrocznej i rocznej jest średnia ważona ocen cząstkowych, której przelicznik zawarty jest w WSO wspólny dla całej szkoły (z wyjątkiem oceny celującej).

4) Kryteria uzyskiwania oceny celującej (6) w ocenianiu śródrocznym i rocznym:

- Uczeń ma mieć średnią ważoną ocen co najmniej **5,3** i zrealizować 3 z poniższych punktów (lub wielokrotność jednego, dwu punktów):
 - udział przynajmniej w dwu konkursach z następującymi wynikami: szkolnych (miejsce I), lub międzyszkolnych (miejsca I-III), lub wieloetapowych (zakwalifikowanie do etapu II); konkursy jednoetapowe (ogólnopolskie) – ponad 90% uzyskanych punktów.
 - wykonanie przynajmniej 3 dodatkowych prac, np. projekt, referat, zadanie ponadprogramowe, itp. (ocenione na ocenę przynajmniej +5);
 - udział w akcji przyrodniczej, ekologicznej;
 - aktywna praca na zajęciach dodatkowych.
- Konkursy brane pod uwagę przy ocenie celującej to wyłącznie konkursy z zakresu wiadomości i umiejętności przyrodniczych.

6. Procedura uzyskiwania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z przyrody:

- złożenie przez rodzica/prawnego opiekuna najpóźniej tydzień przed posiedzeniem klasyfikacyjnej rady pedagogicznej na zakończenie roku szkolnego odpowiedniego podania;
- brak nieusprawiedliwionych nieobecności z przyrody;
- podanie uczniowi wymagań na ocenę, o którą się stara oraz ustalenie terminu;
- zdanie sprawdzianu na poziomie procentowo i punktowo wymaganym na daną ocenę;
- egzamin ze względu na specyfikę musi obejmować część ustną i praktyczną (obowiązkowe doświadczenia) – obejmujące maksymalnie 20% całości punktów.

7. Metody realizacji przedmiotowego systemu oceniania:

- Wszystkie oceny są jawne, uczeń powiadamiany jest o nich natychmiast lub po zakończeniu zadania, a z prac pisemnych po ich poprawie. Są one przekazywane ustnie lub pisemnie (na pracach).
- Rodzice są informowani o osiągnięciach swoich dzieci podczas zebrań, rozmów indywidualnych i dziennik elektroniczny.
- Prace pisemne oddawane są uczniom do dwóch tygodni od dnia napisania. Pozostają one w szkole, zawsze są do wglądu rodziców, zadania domowe natomiast do tygodnia.
- Oceny określające poziom wiadomości i umiejętności – **6, 5, 4, 3, 2, 1**. Dodatkowo przed każdą oceną (za wyjątkiem „1”) mogą być stawiane znaki „+” lub „-” bardziej różnicujące wiadomości i umiejętności.
- Zgłaszanie przez ucznia braków i nieprzygotowań:
 - można zgłosić 3 razy nieodrobienie zadania nie otrzymując oceny niedostatecznej – w dzienniku jest zapisywane „bz” a dopiero czwarty brak skutkuje oceną niedostateczną (następny brak zaczyna być liczony od nowa);
 - wyjątkiem od powyższej zasady jest nieodrobienie tego samego zadania na następny termin lub niezgłoszenie braku na początku lekcji – w tym przypadku uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną od razu.

- brak zadania obejmuje zarówno zadania w zeszytach, zeszytach ćwiczeń jak również inne zadania wykonywane nie tylko w domu ale także na lekcji jako samodzielna praca;
- w ciągu semestru można zgłosić 2 razy nieprzygotowanie bez żadnych konsekwencji, wówczas w dzienniku zapisywane jest „np”- wyjątkiem jest dłuższa nieobecność ucznia w wyniku choroby.

- Nieprzygotowania do lekcji nie można zgłosić, jeżeli dotyczy to powtórzenia większej partii materiału i zostało przez nauczyciela wcześniej zapowiedziane.
- Na bieżąco uczeń może być zapytany do 3 tematów wstecz. Powtórzenie większej partii materiału wymaga zapowiedzenia o tydzień wcześniej.
- Uczeń nieobecny na teście, sprawdzianie lub innych pracach pisemnych zobowiązany jest do zaliczenia go maksymalnie w ciągu dwóch tygodni, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z nauczycielem.
- Uczeń nieobecny na lekcji (także z powodu zawodów sportowych lub konkursów) ma obowiązek uzupełnić braki w zeszytach, ćwiczeniach i w zakresie wiadomości.
- Oceny z projektów, zadań domowych i prac dodatkowych są wpisywane do dziennika lekcyjnego a kryteria oceniania i wagi ocen podawane są każdorazowo przed zadaniem pracy.
- W celu dodatkowej motywacji ucznia do aktywnej pracy otrzymuje on „+” lub „-” według wzoru w tabeli. Ocenę dostaje się po uzyskaniu danej ilości „+ lub -” w kolejności. Wyjątkowo przed klasyfikacją śródroczną lub roczną niewykorzystane „+ lub -” będą miały wpływ na ocenę w zależności od przewagi znaków „w górę lub w dół”.

Ocena	Ilość znaków
6	+++++
5	++++
1	----

- Przy pracach pisemnych (testy, sprawdziany, kartkówki) ustala się następujące oceny w/g procentowego wykonania zadań:

Ocena	Procent wykonania
1 (nieodstateczny)	poniżej 30%
2 (dopuszczający)	30 – 49%
3 (dostateczny)	50 – 64%
4 (dobry)	65 – 84%
5 (bardzo dobry)	85 – 100%
6 (celujący)	95% + zadania dodatkowe

8. Tryb poprawiania ocen niedostatecznych:

- Dotyczy sprawdzianów pisemnych i testów – uczeń uzgadnia z nauczycielem termin poprawy do dwóch tygodni od czasu otrzymania oceny niedostatecznej.
- Nowa ocena zostaje zapisana w dzienniku obok oceny niedostatecznej, uzyskanej wcześniej.
- Zadania domowe uczeń może poprawić na lekcję następną, wcześniej zgłaszając "brak zadania".
- Wyjątkowo, jeżeli zadanie było pracochłonne lub jego realizacja trwała dłuższy czas, uczeń uzgadnia termin oddania z nauczycielem (ale maksymalnie 2 tygodnie).

e) Ocena za odpowiedź ustną może być poprawiona w ciągu dwóch lekcji, maksymalnie do 1 tygodnia.

f) W każdej sytuacji poprawy ocen wagi ocen pozostają bez zmian.

9. Sposób informowania uczniów oraz ich rodziców o zasadach zawartych w PSO:

● Uczniowie:

- a) Zasady zawarte w PSO są dostępne na stronie internetowej szkoły.
- b) Przedstawienie i omówienie PSO na początku każdego roku szkolnego (przypomnienie na początku II semestru).
- c) Odwoływanie się do zasad PSO przy uzasadnianiu ocen z prac pisemnych oraz wypowiedzi ustnych.
- d) Udostępnianie uczniom PSO do wglądu przy każdej okazji na ich prośbę.
- e) Dokonywanie przez uczniów samooceny z zastosowaniem zasad zawartych w PSO (w miarę potrzeb).

● Rodzice:

- a) Zasady zawarte w PSO są dostępne na stronie internetowej szkoły.
- b) Przekazanie informacji o dostępności PSO wychowawcom.
- c) Odwoływanie się do zasad PSO podczas indywidualnych konsultacji z rodzicami.
- d) Na bieżąco w miarę potrzeb lub na prośbę rodziców.